

SKUP 2002 - 13

Prosjekt: Våpen fra Israel
Medarbeider: Anders W. Hagen
Publikasjon: Dagbladet
Publisert: Februar – november 02
Medium: Avis
Tema:

Metoderapport til SKUP

Journalister: Anders Wenersberg Hagen

Tittel på prosjektet: Våpen fra Israel

Hvor og når publisert: Artikkene er publisert i Dagbladet i perioden 26.02 – 07.11.02

Redaksjon/adresse:

Dagbladet, nyhetsavdelingen

Postboks 1184 Sentrum, 0107 Oslo

Telefon: 22 31 06 00

Journalistens adresse og telefonnummer:

Anders Wenersberg Hagen, Dagbladet, nyhetsavdelingen,

Postboks 1184 Sentrum, 0107 Oslo

Telefon: 22 31 06 00, mobil 91 60 04 84

E-mail: anders.hagen@dagbladet.no

1) Redegjørelse for arbeidet;

Denne metoderapporten beskriver arbeidet med avsløringene av norske våpenkjøp fra Israel i 2002, med særlig henblikk til utradisjonelle metoder, kombinert med internettjournalistikk. Det er undertegnede som leverer denne rapporten i sitt navn, men flere medarbeidere fra både nyhetsavdelingen, samfunnsavdelingen og fotoavdelingen har bidratt i stor grad. Disse er som følger:

- Gunnar Hagen, journalist
- Jan-Erik Smilden, Journalist
- Per Ellingsen, Journalist
- Skjalg Fjellheim, journalist
- Erling Ramnefjell, journalist
- Cato Vogt-Kielland, journalist
- Thor Gjermund Eriksen, journalist
- Tomm W. Christiansen, fotograf
- Ola Sæther, fotograf

1.1) Når og hvordan kom arbeidet i gang.

Arbeidet med sakene beskrevet i denne metoderapporten, begynte ikke med noen klart definert hypotese. De begynte med et tips. Tipset kom i slutten av februar, i en periode med opptrapping i konflikten mellom Israel og Palestina.

Tipset gikk ut på at Norge kjøpte raketter fra Israel. Norske myndigheter har fulgt en doktrine som sier at Norge ikke handler våpen med land som er i krig. Mange vil si at Israel var og er et land i krig.

Norge har også hatt en sentral rolle som fredsmegler i Midtøstenkonflikten. I det politiske miljøet ser mange det som uheldig at Norge kjøper våpen fra en part man forsøker å få til å slutte fred.

Palestinerne har stor sympati i Norge, blant folk og mange framstående politikere, og den etiske problemstillingen ville bli reist: Er det riktig at Norge kjøper de samme våpnene som blir brukte mot palestinerne i Midtøstenkonflikten?

Disse forholdene ville danne bakteppet for Dagbladets dekning, dersom det viste seg å være riktig at Norge kjøpte raketter fra Israel. For Dagbladet var det innlysende at tipset skulle følges opp.

Senere i dekningen av saken viste det seg at det var meget relevant at spørsmålet om i hvilken grad regjeringen hadde styring over forsvaret, ble reist.

1.2) Denne rapporten skal først og fremst konsentrere seg om metodene som ble benyttet underveis i dekningen. For å dokumentere våpenkjøpene har Dagbladets reportere brukt spaning og forfølgelse i bil. Også informasjonssøk på Internett ble benyttet. Det er interessant å se hvordan utradisjonelle arbeidsmetoder i felt, kombinert med datastøttet journalistikk, kunne gi resultater.

2) Utviklingen i saken

2.1 Første våpenlevering

Saken kom i gang da det kom et tips som ga gode detaljer om den første våpenoverleveringen. Jeg vil under avsnittet "kilder" diskutere vurderingen av kilden bak dette tipset, men vil her si at det har vært åpenbart for alle involverte at tipseren må ha hatt tilgang til privilegert informasjon, og trolig løp en risiko ved å gi Dagbladet sin informasjon. Jeg vil senere også referere den debatt som har løpt i Dagbladet omkring kildens motiver.

Tipset sa at det ville komme et israelsk militærfly med en last med raketter til Gardermoen den 25. februar. Rakettene ville lastes over i en trailer (spesifisert med bilnummer), og deretter kjøres nordover til FLØ/AMLØ (Forsvarets logistikkorganisasjon Østlandet/Ammunisjonslager Østlandet). Rakettene skulle være av typen TVRK.

I løpet av dagen var jeg kontakt med Janes, det anerkjente referanseverket og tidsskriftet for militært materiell av alle slag. Redaktøren for "Janes Land Based Air Defence" fortalte via e-post at han antok at TVRK-raketter var raketter med optisk guidingsystem (avansert teknikk med et kamera i raketts nese). Dette styrket vår tro på at de opprinnelige opplysningene til kilden var troverdige.

Journalist Gunnar Hagen og Fotograf Tømm Christiansen Var på Gardermoen om lag klokka 15 den 26. februar. Da de tok posisjon, så de Herculesflyet lande, og antok at dette var det riktige flyet. De byttet posisjon på flyplassen, for bedre å få sikt til stedet der flyet sto parkert, på den militære delene av flyplassen.

Med et 600 millimeters teleobjektiv kunne fotografen ta bilder av det som skjedde rundt flyet. Containere ble losset og lastet inn to ventende skapbiler. Journalist og fotograf kjørte fra

Gardermoen, og tok posisjon på en bro over veien ved påkjøringen til E6. Der ventet de til de så skapbilen kjøre under. Da den kom, fulgte de etter skapbilen, og fotograferte den.

De fulgte etter skapbilen, på nær avstand, passerte den på ett tidspunkt for å fotografere den forfra. En privatbil med militær registrering fulgte etter skapbilen, og la seg imellom lastebilen og Dagbladets følgebil. Den forsvant ved innkjøringen til FLØ/AMLØ. Det er uvisst om denne bilen var eskorte for rakettilasten.

Etter at Gunnar Hagen og Tomm Christiansen returnerte til redaksjonen, oppstod det en diskusjon om hvorvidt bildene holdt som dokumentasjon av en våpenhandel. Vi visste ikke med sikkerhet at flyet kom fra Israel, og vi visste ikke hva som var i kassene. Vi følte at vi trengte mer dokumentasjon før vi kunne konfrontere Forsvarets Overkommando med informasjonen vi hadde.

Ved hjelp av Internett kom vi nærmere svaret. Flyet, en C-130 (Hercules) hadde kun en merking, tallet 316 skrevet i sort på nesen.

Ved hjelp av søking på sider om det israelske luftforsvaret, fant vi først bilder av israelske Hercules-fly med liknende utseende (paint scheme) og nummerering. Deretter fant vi en liste som detaljerte hvert eneste herculesfly. Blant dem sto nummer 316 oppført.

Søkingen på Internett ble foretatt ved hjelp av søkemotorene Google og Yahoo, og kombinasjoner av de følgende søkeordene: "C-130", "Israel!", "Israeli Air force", "Israeli Defence force", "hercules", "Karanf" (hebraisk for neshorn, det israelske kjæleavnet til hercules), "316" og liknende. Dette er noen av sidene vi fant som gjorde oss i stand til å på det nærmeste identifisere flyet. Sidene er både offisielle for det israelske flyvåpenet, samt "fansider" laget av interesserte.

<http://www.idf.il/english/organization/iaf/iaf.stm>

<http://www.us-israel.org/jsource/Society & Culture/iaftoc.html>

<http://www.geocities.com/CapeCanaveral/Hangar/2848/invent.htm#Transport>

<http://www.isayeret.com/vehicles/c130/c130.htm>

Vi hadde fremdeles ikke identifisert hva som var i kassene, men da kollega Jan Erik Smilden tok kontakt med pressetalsmann Per Høiby på Forsvares Overkommando senere på kvelden, brukte vi opplysningene fra tipset, som tilleggsinformasjon til det vi selv kunne dokumentere. Opplysningene vi la fram ble presentert, og FO ville sjekke og besvare forespørselen.

Vi opplevde full åpenhet fra forsvaret, som bekreftet at ti raketter var mottatt, og at de skulle testes for vurdering av innkjøp. Forsvaret gjorde ingen forsøk på å skjule forholdet, eller unnlate å kommentere. Det var nok av stor betydning at vi satt på så god dokumentasjon som vi gjorde.

10 raketter av typen Gill/Spike til en verdi av 1 million Euro var levert fra den israelske leverandøren RAFAEL var sendt til Norge for testing. Forsvaret framholdt at rakettenes var kjøpt fra det europeiske konsortiet Atlas, men på grunn av andre forhold, ble de levert fra Israel. Atlas skal produsere Gill/Spike på lisens fra RAFAEL, markedsført under navnet Eurospike.

Saken ble presentert over tre sider i Dagbladet, med en stor førstesidehenvisning. Reaksjoner fra det politiske miljøet var kraftige. SVs Kristin Halvorsen krevde svar fra regjeringen om hva som hadde foregått. Den palestinske delegasjonen i Norge reagerte med avsky.

Dagen etter, den 27. februar, fulgte Dagbladet opp med flere politiske reaksjoner. Forsvarsminister Kristin Krohn Devold menete kjøpet var uproblematisk, på tross at hun selv var ukjent med det.

Utenriksminister Jan Pettersen var derimot kategorisk og sa at det var uproblematisk å kjøpe våpen fra Israel. Dagbladet fulgte også opp med en artikkel som slo fast at det israelske regimet ville tjene penger på salg av Gill/Spike rakettene, selv om de ble solgt fra Atlas på lisens. Rerdaktør Terry Gander i "Janes Infantry forces" anslo sannsynligheten for at Gill/Spike var brukt mot palestinerne i konflikten på Vestbredden, var meget høy.

2.2 Andre våpenlevering.

Samme kilde kom med ny informasjon i midten av april: den 15. April skulle forsvaret få levert 100.000 mitraljøseskudd fra IMI, Israeli Military Industries med skip til Oslo. Det navngitte skipet skulle ankomme fra Nederland på ettermiddagen. Skipet skulle levere en container med skudd i Oslo, deretter skulle det fraktes med trailer til FLØ/AMLØ på Løiten.

Anders Hagen og fotograf Tømm Kristiansen ventet på skipet i bil hele søndag 15. April, til sammen i 21 timer. Etter mange problemer, som detaljeres senere, måtte vi konstatere at skipet etter all sannsynlighet ikke hadde kommet, eller at skuddene hadde kommet, eller at det var kommet på et annet skip, og vi hadde gått glipp av det.

Det vi derimot klarte å finne ut, var at det navngitte skipet vi så etter var buttet ut. Det nye skipet, MS "Schjeldedijk", ankom Oslo på ettermiddagen, men etter samtale med en av lossene, fant vi ut at det ikke hadde noen farlig last om bord. For sikkerhets skyld spanet vi 5 timer på Filipstadkaia, for å finne ut om noen container ble flyttet av forsvaret dagen etter.

Jeg besluttet at vi skulle gjenta spaningen igjen neste søndag, 21. April, da MS "Schjeldedijk" ankom nok en gang. Denne gangen kom skipet, og en container fra det israelske fraktselskapet ZIM, merket "explosives", ble lastet om bord på en ventende flatvogn. Anders Hagen og fotograf Ola Sæther fulgte traileren nordover på E6, og den kjørte til samme destinasjon, FLØ/AMLØ på Løiten. Den ble fotografert på reisen.

Sett i lys av riktigheten av det første tipset, mente vi at vi hadde nok dokumentasjon til å konfrontere Forsvarets overkommando på dette tidspunktet. Kjell Grandhagen bekreftet i løpet av kvelden opplysningene Dagbladet presenterte.

Reaksjonene lot heller ikke denne gangen vente på seg. Lederen av forsvarskomiteen innkalte forsvarsministeren til Stortinget for å få en forklaring på det nye våpenkjøpet.

Dagen etter hadde jeg ikke kommet ut av sengen før SVs Stortingsgruppe ringte på mobilen. De hadde etter rakettkjøpet bedt om en oversikt fra Forsvaret om hvilke land forsvaret kjøper våpen fra. På denne oversikten sto ikke Israel, selv om To dager senere hadde Dagbladet artikkelen der SVs stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund anklaget Forsvaret for løgn i denne sammenhengen.

Forsvarsminister Kristin Krohn Devold kalte våpenkjøpet for "en glipp". Forsvarssjef Sigurd Frisvold beklaget offentlig at Forsvaret hadde feilinformert Stortinget i Dagbladet 26. April.

Gjennom sine avsløringer hadde Dagbladet satt fokus på et viktig aspekt ved norsk statsforvaltning. Forsvaret, i realiteten en etat under forsvarsdepartementet, gjorde disposisjoner som forsvarsministeren ikke var kjent med. Våpenkjøpene kunne få konsekvenser for norsk utenrikspolitikk, da Norge fremdeles hadde en ambisjon om å mekle

om fred i Midtøsten, og våpenkjøp fra en av partene trolig ville svekke tilliten til Norge som mekler hos den andre parten.

For forsvarsministeren var dette to av de første av mange saker som førte til kritikk mot henne. Flere av sakene anskueliggjorde den manglende politiske kontrollen over forsvaret.

3) Kilder

3.1 Kilden/tipsere: Denne personen, som må ha en posisjon i Forsvaret, valgte selv å gi sin informasjon til Dagbladet. Kildens identitet var og er ikke kjent av noen i Dagbladet, men vi hadde via kanaler mulighet til å kommunisere med ham. Kommunikasjonen foregikk langsomt, og det kunne ta en til to dager før vi fikk svar. Dette avstedkom mange teorier om hvordan vedkommende opererte, og om hvilke risiki vedkommende tok for å bringe informasjon til oss. Vi fikk et bestemt inntrykk av at vedkommende risikerte mye, men kan ikke si noe sikkert om dette.

- Vedkommende ga informasjon om begivenheter som var forestående, noe som tyder på at han eller hun selv hadde interesse av at våpenhandelen ble avslørt. Det var viktig for Dagbladet å diskutere om et slikt motiv kunne være av en slik art at det ville være presseetisk uriktig å publisere noe av saken. Derfor forsøkte vi å sette opp noen om teorier om hvorfor kilden tipset Dagbladet.
- a) Kilden var politisk engasjert og opplevde det som uriktig at Norge skulle kjøpe våpen fra Israel i hemmelighet. Hans motiv kunne være å få slutt på slik våpenhandel gjennom offentliggjøring
- b) Kilden kunne tipse Dagbladet med ønske om å ramme forsvaret av andre grunner. Årsakene kunne være intern konkurranse, uenighet om strategi og intern politikk.
- c) Kilden kan ha tipset Dagbladet i håp om å ramme forsvarsministeren/departementet ved å synliggjøre den manglende politiske kontrollen med forsvarets innkjøp.
- d) Kilden kunne ha ønske om å ramme andre personer innad i forsvaret ved å avsløre manglende hemmelighold, med lekkasjen om våpenkjøpet som eksempel.
- e) Kilden kunne ha andre motiver som ikke kan forklares direkte av konsekvensene av offentliggjøring: Dette kan være personlig tilfredsstillelse, behov for å føle seg viktig eller andre ting.
- f) Tipseren har aldri mottatt penger eller løfter om penger fra Dagbladet i noen form. Kilden har heller ikke bedt om gjenytelser i noen form. Men siden vedkommende må ha kjennskap til detaljer omkring de to våpenlastene, kan det tenkes at vedkommende har noe med logistikk å gjøre. Man kan også tenke seg at han kan oppnå personlige gevinster ved at Forsvaret tvinges til å velge andre leverandører enn israelske.

Alle disse motivene ble diskutert før publisering, men ingen av dem ble funnet å være så graverende at det ville være uetisk å publisere artiklene. Vurderingen var at forholdene som ble avslørt var av en viktighetsgrad som oversteg konsekvensene av noen av de motivscenariene som ble skissert. Det skyldes å nevne at det ikke ble satt opp en liste over mulige motiver, slik som overfor, før publisering, men temaet ble diskutert. Jeg vil anta at selv om kildens identitet og motiver var kjent for Dagbladet før publisering, ville det hatt liten betydning for utfallet. Med mindre motivene klart og tydelig hadde vært meget uetiske eller kriminelle, (satt noens liv og helse i fare o.l) ville vi nok ha publisert en så viktig sak.

3.2 Forsvarets Overkommando: Forsvarets overkommando ble brukt som kilde for å få bekreftet opplysninger vi hadde dokumentert. FO ga også opplysninger om ytterligere våpenkjøp fra Israel. Vi så ingen etiske problemstillinger med å bruke denne informasjonen, spesielt siden den trolig var tvunget fram av vår dokumentasjon.

3.3 Forsvarsdepartementet: Måtte ”forklare seg ” ved flere anledninger, og den vanligste formen var konfrontasjon med opplysninger. Konfrontasjonen foregikk alltid i dannede former.

3.4 Politikere: Sentrale politikere kommenterte Dagbladets avsløringer. De fremste var opposisjonspolitikere, men også medlemmer av regjeringen (utenriksministeren) uttrykte misnøye med våpenhandlene. Det er alltid problematiske sider ved å slippe politikere til i spaltene, da de har politiske agendaer. Men i dette tilfellet var de også målbærere for den debatt våpenhandelen vekket. Det er mulig Kristin Halvorsen og SV vant velgere ved å kreve redegjørelse om våpenhandlene, men etter mitt syn veier det tyngre å reise offentlig debatt omkring våpenhandlene

3.5 Internett: Internett ble brukt i flere sammenhenger

- a) Identifikasjon av det israelske C-130-flyet
- b) Identifikasjon og informasjon av Gil/Spike-missilet og om 12.7-ammunisjon
- c) Informasjon om våpenprodusentene RAFAEL og IMI
- d) Informasjon om rederiet LYS-LINE og anløpstider for Oslo Havn
- e) Informasjon om meklerselskapet som sørget for våpenhandelen.
- f) Informasjon fra Forsvaret

3.6 Våpen-eksperter: I dette prosjektet har jeg valgt å bruke ekspertisen hos Janes i England. Redaktørene Jim O'halloran og Terry Gander ga god faktisk informasjon om de aktuelle våpensystemene.

4) METODER

Vi brukte utradisjonelle metoder underveis i denne saken. Spaning og forfølgelse i bil er ikke nevnt spesielt i vår varsom-plakaten, men det følger utfordringer og ansvar ved bruk av slike metoder. Det følgende er en kort redegjørelse for utfordringene ved bruk av disse metodene.

4.1 Spaning fra parkert kjøretøy

Fordeler: Spaning fra kjøretøy har flere fordeler: Den som spaner har mulighet til å bevege seg eller følge etter objektet på kort varsel. En bil er stor og kan ta en god del utstyr, og kjøretøyet gir spaneren brukbart skjul fra å bli oppdaget. For den som ikke forventer å bli spanet på, vekker en normal parkert bil liten oppmerksomhet. Bilen gir også spaneren beskyttelse fra vær og vind.

Ulemper: Det kan bli varmt eller kaldt i bilen, og den kan ikke gjerne stå med motoren i gang, på grunn av økt sjanse for å bli oppdaget. Bilen bergenser også posisjonene spaneren kan innta, da den trenger vei eller parkeringsplass for å bevege seg. Spanerne kan ikke godt gå ut av bilen uten å risikere å tiltrekke seg oppmerksomhet. Derfor må man tenke i forkant på å sikre de naturlige behov, som mat, drikke og toalettbesøk. Spaning i alle former krever oppmerksomhet, men oppmerksomheten svekkes lett av kjedsomhet,

Utstyr: Vi hadde bilen selv, kikkert, kameraer med teleobjektiv, skriveutstyr, sjakkbrett og bøker for å døyve kjedsomheten.

Egne erfaringer med spaning fra parkert kjøretøy

Jeg tror vi med vår spaning klarte å gjøre samtlige tabber en uerfaren spaner kunne klare.

- Vi hadde i store perioder bilen i gang fordi det ble kaldt eller varmt.

- Vi visste ikke hvor skipet skulle komme inn, så vi pendlet mellom flere havneområder i Oslo hver gang vi så et skip på vei inn havneanløpet. Dette førte til at vi måtte navigere gjennom tett bytrafikk, og flytte oss fra våre posisjoner gjentatte ganger. Dette tiltrakk nok sikkert oppmerksomhet. Det hersket også noe forvirring om hva som var det beste stedet å spane fra. Vi forsøkte en rekke posisjoner hvorav Tjuvholmen var den beste, og brygga i Drøbak var den dårligste.
- Vi presterte å kollidere. Under en av flytteoperasjonene fra et havneområdet til et annet, klarte vi å kollidere med en annen bilist. Bilisten fulgte ikke med på veien, og kjørte ut i veien foran oss, og vi kunne ikke stoppe. Forsikringsoppgjøret viste at det uforbeholdent var den andre bilistens feil. Dette skjedde i en gate som befinner seg i det som ofte kalles horestrøket i Oslo, og det vites ikke om dette var årsaken til den andre bilistens uoppmerksomhet, men det er et faktum at en kvinne som etter all sannsynlighet var prostituert var vitne til hendelsen, og ble oppført som vitne på skademeldingen. Vi opplevde en liten opptur i spaningen, da hun spurte om vi var politifolk. Bilen vi førte hadde vi lånt inn for anledningen. Vi forventet forståelse fra bilens eier, avdelingslederen vår, men han ble rasende. Når vi på toppen av det hele mistet det store lasteskipet vi forfulgte av syne, var nedturen komplett. Heldigvis var det feil skip.
- Vi beveget oss rundt på havneområdet utenfor bilen, og var synlig for havnearbeidere. Vi tok også kontakt med havnearbeider og sa hvem vi var, og stilte dem spørsmål, da vi ble usikre på om vi hadde gått glipp av hele våpentransporten.
- Vi bestilte pizza til kjøretøyet i havnen.
- Vi stod i veien for kjøretøyet vi skulle forfølge. Dagen skipet endelig kom inn, hadde vi funnet en fin plass ved veggen bak et skur på Filipstadkaia. Bilen stod parkert foran en flat containertilhenger. Da skipet kom inn, kom en trekkvogn og tutet på oss. Vi måtte flytte oss for at trailersjåføren skulle få hentet trekkvogna. Umiddelbart etterpå fikk denne traileren våpencontaineren lastet på med heisekran.

4.2 Forfølgelse i kjøretøy

Man bør gjøre seg kjent med kjøretøyet man skal forfølge. Det er en fordel å kjenne type, farge og bilnummer. Forfølgelsesbilen bør ha bensin, og være utstyrt med kart, penger til bomring, lommelykte og bilen bør være i god stand. Eksperter anbefaler solbriller med polariserte glass til okkupantene av forfølgelsesbilen.

Bilen du kjører bør være ren, men ikke skinnende ren, ha en farge som ikke skiller seg ut, og ha få spesielle kjennetegn, som bulker eller klistremerker .

Den største ulempen med å forfølge i bil er at vegtrafikkreglene begrenser forfølgerens muligheter. De samme regler gjelder for bilen som forfølges, men et skifte fra grønt til rødt lys, kan ødelegge det hele. De ideelle er å ha flere orfølgelsesbiler, hvor en kan ligge foran, og en bak. Dersom man bytter på å forfølge, vil ingen bil ligge synlig bak bilen som forfølges i lang tid. Profesjonelle forfølgere har ulike teorier om hvor mange biler man ideelt sett skal ha mellom seg og bilen man forfølger. Vær, lysforhod og trafikk tetthet er variabler som bør betraktes i denne sammenheng.

Egne erfaringer med forfølgelse av kjøretøy

- Det er både fordeler og ulemper ved å forfølge lastebiler og trailere. Trailere er lett synlig, men kjører saktere enn personbiler. Når man på en søndag formiddag forfølger en trailer som sakter ned til 50 oppover bakkene på motorveien i 90-sonen, er det vanskelig å få det til å virke naturlig at man ikke kjører forbi. Dette var en situasjon vi opplevde flere ganger.
- Likevel klarte vi flere ganger å miste traileren av synes, og få svært mange biler mellom oss og traileren. Vi klarte imidlertid å få den i syne igjen hver gang.

- Vi fulgte alle trafikkregler, men ble usikre på om vi var oppdaget av sjåføren, og om vi skremte trailersjåføren ve at vi fulgte etter ham. Vi visste ikke om han visste at det var en våpenlast han hadde i containeren, men han visste at han hadde farlig gods, og tenkte at forfølgere av trailere med farlig gods kanskje kunne bli varslet til politiet. Det skjedde ikke. De siste kilometerne av forfølgelsen foregikk på en smal grusvei, og vi var på det tidspunktet klar over at han måtte skjønne at vi fulgte etter. Det viste seg derimot at det ikke var noen fare med sjåføren. Da han dagen etter så bilde av kjøretøyet sitt i avisen, ringte han å ba om å få et bilde, og sverget på at han ikke visste hva som var i lasten.

5) Hvor mye arbeidstid og eventuell fritid er brukt på prosjektet?

Undertegnede brukte til sammen om lag 150 timer på prosjektet. Andre reportere brukte også tid på prosjektet, men jeg vet ikke hvor mye dette utgjør til sammen.

Oslo, 20. Januar 2003
Anders Hagen (sign)